

**MARTINLAAKSON LUKION TASA-ARVOSUUNNITELMAN PÄIVITYSSUUNNITELMA
17.11.2014**

SISÄLLYS

1 YLEISTÄ

2 MARTINLAAKSON LUKION TASA-ARVOTILANNE

2.1 Henkilöstö

2.2 Opiskelijat

2.3 Oppimateriaali

2.4 Kysely tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta

2.4.1 Häirintä sukupuolen perusteella

2.4.2 Ihmisten välinen yhdenvertaisuus

2.5 Oppilaitoksen ohjeet, suunnitelmat ja ohjelmat

3 OPPILAITOKSEN TASA-ARVOTILANTEeseen LIITTYVIEN TEKIJÖIDEN KARTOITUS

3.1 Henkilöstön sukupuolijakauma

3.2 Opiskelijoiden sukupuolijakauma

3.3 Opiskelijoiden ainevalinnat

3.4 Opiskelijoiden kurssi- ja muiden opintosuoritusten arviointi

3.5 Opiskelijakuntatoiminta

3.6 Oppimateriaali

3.7 Oppilaitoksen ohjeet, suunnitelmat ja ohjelmat

**4 ARVIO AIKAISEMPAAN TASA-ARVOSUUNNITELMAAN SISÄLTYNEIDEN
TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA**

**5 TOTEUTETTAVIKSI SUUNNITELLUT TARPEELLISET TOIMENPITEET TASA-ARVON
EDISTÄMISEKSI**

1

YLEISTÄ

Tämä Martinlaakson lukion asiakirja on tasa-arvolain **232/2005** 6 b §:n mukainen tasa-arvosuunnitelma. Se on laadittu tasa-arvolain mukaisesti yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa.

2

MARTINLAAKSON LUKION TASA-ARVOTILANNE

2.1 Henkilöstö

Opettajia on yhteensä 29, joista

Naisia: 22

Miehiä: 7

Opettajista enemmistö on naisia ($\approx \frac{3}{4}$).

(marraskuu 2014, ei sisällä äitiyslomalla tai hoitovapaalla olevia)

Rehtori ja kaksi apulaisrehtoria ovat naisia.

Lukiosihtööri on mies (vuorotteluvapaalle olevan naisen sijaisena)

Lukion johtoryhmässä on kaikkiaan viisi naista ja kaksi miestä.

2.2 Opiskelijat

Opiskelijoita on yhteensä 450 (marraskuu 2014), joista

Tyttöjä: 216 (48 %)

Poikia: 234 (52 %)

Lukiolaisten luokittelu tytöiksi ja pojiksi ei täysin vastaa nykyistä mielipidettä, jonka mukaan ko. ikäiset ihmiset nimetään usein naisiksi ja miehiksi, jos sukupuoleen pitää ottaa kantaa, kuten tietenkin tasa-arvosuunnitelmassa pitää. Tässä suunnitelmassa tyttö/poika –nimitystä käytetään selvyiden vuoksi, koska tekstissä halutaan tehdä ero aikuiseen henkilökuntaan, ilman että joka kerran erikseen tähdennetään käsiteltävän ryhmän ikää tai asemaa. Tulevissa asiakirjoissa on hyvä miettiä sopivampia nimityksiä ja termejä, jottei kukaan tuntisi itseään vähäteltävän.

Opiskelijajavalinnat

Opiskelijavalinta tapahtuu yksinomaan yhteisvalintajärjestelmällä eikä oppilaitos voi tasa-arvonäkökulmasta vaikuttaa valintoihin.

Opiskelijakuntatoiminta

Opiskelijakunnan hallituksen sukupuolijakauma on seuraava:

Tyttöjä: 11

Poikia: 12

Opiskelijakunnan hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat tyttöjä, rahastonhoitaja, sihteeri ja tiedottaja poika.

2.3 Oppimateriaali

Martinlaakson lukiossa käytetään oppikirjoja, opettajan ja opiskelijoiden tuottamaa materiaaleja sekä muuta materiaalia opettajan harkinnan mukaan.

2.4 Kysely tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta

Tasa-arvosuunnitelman on tarkoitettu parantavan koulu yhteisömme jäsenten välistä samanarvoisuutta. Sen toteutumista pyritään arvioimaan joka toinen vuosi laatimalla kysely, testi tai mittari ja käymällä keskusteluja aihepiiristä. Samalla pyritään rekisteröimään ilmenneitä ongelmia tai huonoja käytänteitä.

2.4.1 Sukupuolten välinen tasa-arvo

Perinteisesti Martinlaakson lukiossa ei ole ilmennyt mitään erityisempää epätasa-arvoa, mutta niinhän asia monessa paikassa on, kunnes pinnan alla pysytellyt kuona purskahtaa joskus pinnalle. Pelkkään hymistelyyn ei ole varaa, on oltava myös faktatietoa, vaikkei arjessamme mitään hälyttävää olekaan näkynyt. Aika ajoin opettajien kesken käydään keskustelua mies- ja naisopettajien asemasta yhteisössämme eikä kaikkea tuota pitäne tulkita leikinlaskuksi vaan se on hyvä ottaa parempaan tarkasteluun seuraavassa kyselyssä.

2.4.2 Ihmisten välinen yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuus sisältää käsitteenä kaikki muut tekijät paitsi sukupuolen, joiden mukaan ihmisten pitäisi olla samalla viivalla, olipa kyse vammaisuudesta, etnisestä alkuperästä, seksuaali-identiteetistä, poliittisesta katsantokannasta jne. Vaikka tasa-arvosuunnitelma on ennen kaikkea sukupuolisen tasa-arvon asiakirja, tulee martinlaaksolaisessa mallissa ottaa tulevinakin vuosina huomioon myös yhdenvertaisuusnäkökulma ja edistää opiskelijoitten tietoisuutta asian tiimoilta.

2.5 Oppilaitoksen ohjeet, suunnitelmat ja ohjelmat

Martinlaakson lukion sukupuolten väliseen tasa-arvoon vaikuttavat ohjeet ja ohjelmat ovat lainsäädännön lisäksi koulun tasolla laaditut opetussuunnitelma, lukuvuosisuunnitelma sekä järjestyssäännöt. Tasa-arvokyselyn lisäksi opiskelijat osallistuvat mm. tulokas-, abi- ja kouluterveyskyselyihin. Opettajat saavat säännöllisesti vastattavakseen Kunta10-tutkimuksen. Kyselyt auttavat lukiota arvioimaan omaa toimintaansa. Tulokset käydään läpi niin johtoryhmässä, opettajakokouksessa kuin opiskelijakunnan hallituksessakin.

3 MARTINLAAKSON LUKION TASA-ARVOTILANTEeseen LIITTYVIEN ONGELMIEN KARTOITUS

3.1 Henkilöstön sukupuolijakauma

Opettajakunta on naisvaltainen. Valintaperuste on ollut opettajan pätevyys ja soveltuvuus. Miehet eivät ole ilmaisseet kokeneensa syrjintää (vast.) sukupuolisen vähemmistöasemansa vuoksi, mutta tarkasteltava ajatus voi myös olla, saattavatko miehet sen sijaan hyötyä asemastaan vähälukuisempana sukupuolena. Tai saattaako naisten enemmistöasema mahdollistaa vallankäyttöllisiä tms. vääristymiä? Entä ovatko opetuksen ulkopuoliset tehtävät (korvaukselliset ja korvauksettomat) jakautuneet tasaisesti sukupuolten välillä? Ja mikä osa pannaan persoonan ja kiinnostuksen piikkiin, mikä sukupuolen tai aseman?

3.2 Opiskelijoiden sukupuolijakauma

Martinlaakson lukioon haetaan yhteisvalinnan kautta, joten sukupuoli ei vaikuta lukioon pääsyyn. Poikia on nykyään on hieman enemmän kuin tyttöjä, kun asia on ollut monia vuosia toisin päin. Voiko tämä keikaus muuttaa koulumme tasa-arvoisuutta? Seksuaalisen häirinnän kokemisen kartoittamisen on myös oltava keskeinen osa seuraavaa suunnitelmaa, sillä kouluterveyskyselyn mukaan nuoret sitä kokevat, vaikkei poikien määrällinen valta-asema sellaiseen automaattisesti johdakaan. Muuttuneen tilanteen vaikutuksia on syytä seurata.

3.3 Opiskelijoiden ainevalinnat

Opiskelijat valitsevat tiettyjä oppiaineita perinteisen sukupuoliroolijaon mukaan. Tytöt opiskelevat enemmän psykologiaa ja ruotsia siinä missä pojat fysiikkaa ja pitkää matematiikkaa. Tämä käy ilmi taulukosta (alla).

KEVÄÄN 2014 YO-ILMOITTAUTUMISET (varsinaiset kokelaat, ei korottajia, ei täydentäjiä, lukion kirjoilla olevat)

	Yht.	Tytöt	Pojat
Äidinkieli	129	72	57
Suomi toisena kielenä	5	3	2
2. kotimainen keskipitkä	22	17	5
2. kotimainen pitkä	2	1	1
Vieras kieli pitkä englanti	127	67	60
Vieras kieli pitkä saksa	0	0	0
Vieras kieli pitkä ranska	0	0	0
Vieras kieli pitkä venäjä	0	0	0
Vieras kieli pitkä espanja	0	0	0
Matematiikka, pitkä	74	30	44
Matematiikka, lyhyt	55	40	15
Vieras kieli lyhyt ranska	0	0	0
Vieras kieli lyhyt saksa	0	0	0
Vieras kieli lyhyt venäjä	2	2	0
Vieras kieli lyhyt espanja	4	3	1
Vieras kieli lyhyt englanti	1	1	0
Vieras kieli lyhyt italia	0	0	0
Psykologia	15	12	3
Filosofia	0	0	0
Historia	13	9	4
Fysiikka	49	13	36
Biologia	12	11	1
Uskonto, ev.lut.	8	8	0
Uskonto, ortod.	0	0	0
Elämäkatsomustieto	0	0	0
Yhteiskuntaoppi	22	8	14
Kemia	32	11	21
Maantiede	12	6	6
Terveystieto	9	4	5

Äidinkieli tai suomi toisena kielenä on kaikille ylioppilaskokelaille pakollinen koe ja siksi se on määrällisesti eniten suoritettu koe ylioppilaskirjoituksissa. Yo-koe suomi äidinkielenä tai toisena kielenä suoritetaan yleensä 3. lukuvuoden keväällä. Lukumäärät (tytöt 75 ja pojat 59) kertovat siis melko tarkasti ylioppilaskokeisiin keväällä 2014 osallistuneiden tyttöjen ja poikien määrän koulussamme. Muussa osassa taulukkoa on hyvä huomata verrattaessa edellisen tasa-arvosuunnitelman ja sen vuoden 2013 (sekä etenkin sitä edellisen tasa-arvosuunnitelman vuoden 2011) lukuihin, että syksyinen yo-kirjoittaminen on lisääntynyt yhä ja trendi jatkuu, joten tulevana vuosina on syytä tarkastella sekä syksyn että kevään yo-suorituksia yhdessä, jotta sukupuolijakaumasta voidaan tehdä tarkempia päätelmiä. Myös lukuvuosien väliset erot ovat suuria.

Ylioppilaskirjoituksiin osallistuminen ei ole täydellinen mittari ilmaisemaan opintojen painottumista mm. taito- ja taideaineiden osalta. Pakollisten kurssien lisäksi suoritettujen kurssimäärien perusteella voidaan abiturienteista keväällä 2014 todeta poikien valinneen enemmän liikuntaa, kun taas tytöillä on enemmän

musiikin sekä kuvataiteiden opintoja. Draama ja teatteri ovat osapuilleen yhtä suosittua. Huolimatta erilaisista kampanjoista (esim. Valitse ala päällä –kampanja syksyllä 2014), opiskelijat valitsevat oppiaineensa ja kiinnostuksen kohteensa itsenäisesti sekä kaveripiirin ohjaamina. Opettajat voivat kuitenkin rohkaista opiskelijoita ylittämään perinteisiksi miellettyjä sukupuolirajoja ja tätä voidaan pitää suositeltavanakin, jos se samalla tukee opiskelijoitten minän löytymistä, onpa kyse sitten mahdollisesta ammatillisesta tai muusta identiteetistä. Samalla opettajien tulee pitää huolta, että molemmille sukupuolille tarjotaan samanlainen mahdollisuus osallistua ja osoittaa osaamistaan sekä kiinnostustaan.

3.4 Opiskelijoiden kurssi- ja muiden opintosuoritusten arviointi

Tyttöopiskelijoiden kurssisuoritusten keskiarvot ovat useamassa oppiaineessa olleet poikaopiskelijoiden keskiarvoja korkeampia, ainakin jos tarkastellaan oppiaineita, joissa opiskelijamäärien voidaan olettaa olevan tilastollista merkitystä tuovan suuria. Keskiarvo peruskoulun päättötodistuksessa on täysin sama: 8,80. Lukion päättötodistuksia verratessa poikaopiskelijoiden keskiarvo tippuu 8,12:sta ja tyttöjen 8,26:een. Suosiiko nykymuotoinen lukio tyttöjä? Tilastollinen analyysi voisi paljastaa, onko keskiarvojen ero merkitsevä vai ei. Entä miten lukio-opintojen tietokoneistuminen vaikuttaa ja tulee vaikuttamaan sukupuolten menestymiseen ja motivoitumiseen? Tätä on syytä seurata, jos kohta arvosanat ja keskiarvot eivät ole aivan autuaaksi tekevä mittari. Opettajien on syytä käyttää monipuolisia arviointitapoja kurssiarvioinneissaan (, mikä on ollut Martinlaakson lukion pedagogisen toiminnan vahva osa-alue viimeisen vuoden verran), jotta mahdollisimman monen tyypiset oppijat ja osaajat pääsisivät osoittamaan tietojaan ja taitojaan. Tämä ei ole vain sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyvä kysymys vaan koskettaa muunkinlaisia oppimiseen vaikuttavia tekijöitä, sukupuoli on kuitenkin melko pieni selittäjä persoonallisten oppimispiirteiden muuttujaviidakossa.

3.5 Opiskelijakuntatoiminta

Opiskelijakunnan hallituksessa sekä sen luottamustehtävissä on tytöt ja pojat tasaisesti edustettuina eikä sukupuolen vaikutuksesta toimintaan ole raportoitu. Opiskelijakunnan ohjaava opettaja on nainen.

3.6 Oppimateriaali

Oppimateriaali on kustantamojen tuottamaa ja noudattaa tasa-arvosta säädettyä lainsäädäntöä. Uudet sähköiset oppimateriaalit tuonevat paljon kirjavuutta totuttuihin oppikirjoihin verrattuna. Omaksi pohdinnanalaksi tulee myös yo-kirjoitusten sähköistyminen: ovatko sukupuolet tasa-arvoisia uusien menetelmien, välineiden ja laitteiden tullessa käyttöön? Mikä muuttuu ja millä tavalla; vanhanaikaistakaan yo-koetta ei ole aina pidetty molempia sukupuolia suosivana. Uusien oppimateriaalien ja virtuaalisten oppimisalustojen tulisi tukea oppimista ylipäänsä ja tukea valmistautumista uuden tyyppisiin yo-koitoksiin.

3.7 Oppilaitoksen ohjeet, suunnitelmat ja ohjelmat

Martinlaakson lukion ohjeet ja suunnitelmat noudattavat tasa-arvosta säädettyä lainsäädäntöä. Tasa-arvovaltuutettu on tarkastanut Martinlaakson lukion edellisen tasa-arvosuunnitelman, joka korjattiin hänen ohjeittensa mukaiseksi.

4 ARVIO AIKAISEMPAAN TASA-ARVOSUUNNITELMAAN SISÄLTYNEIDEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA

Lukuvuoden 2014-2015 aikana on syytä pitää puheen ja tekojen tasolla huolta tasa-arvoisen Martsarin olemassaolosta. Nyt tehtävä tasa-arvosuunnitelman päivitys herättelee ajattelemaan asiaa: onko edellisen suunnitelman sana ja henki toteutuneet parhaalla mahdollisella tavalla? Muutoksen arviointia pohditaan lukuvuoden aikana, koska kahdenkin vuoden aikaväli on melko pitkä lukiolaisen viipyessä koulussamme keskimäärin alle kolme vuotta. On tärkeää, että kouluyhteisömme uudet jäsenet, niin opiskelijat kuin henkilökuntaankin kuuluvat, tuntevat toimintaperiaattemme: tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tulee ilmetä arjessamme kampanjoitakin.

Kevään 2013 kysely osoitti koulumme toimintamallien olevan pääpiirteittäin hyvät ja terveet. Aina voi jotakin parantaa ja yksi sen arvoinen asia voisi olla tiedostavan asenteen istuttaminen ja vaikkapa saman tien juurruttaminenkin, sillä jokainen Martinlaakson lukion uusi ikäluokka tuo mukanaan omat opitut ja kehittyvät asenteensa, niin hyvässä kuin pahassa, ja vie toisaalta mukanaan maailmalle täällä opittua. Samaisen kasvatus-/asennekeskustelun lomassa voidaan saada tietoa myös tasa-arvosuunnitelmamme tunnettuudesta: onko se koko koulun asiakirja, johon voidaan vedota epäkohtia havaittaessa? Opettajien osalta lienee näin, mutta opiskelijoiden valtaosa tuskin tuntee asiaa kovinkaan hyvin.

5 TOTEUTETTAVIKSI SUUNNITELLUT TARPEELLISET TOIMENPITEET TASA-ARVON EDISTÄMISEKSI

Kohde	Tavoite	Keino	Aikataulu
Tasa-arvoinen oppilaitos	1. Tasa-arvonäkökohtien huomioon ottaminen kaikessa toiminnassa	1. Huolehditaan siitä, etteivät menetelmät, ohjeet, suunnitelmat ja ohjelmat sisällä aineksia, jotka asettavat naiset ja miehet eriarvoiseen asemaan sukupuolen perusteella. Jatketaan jo aiemmin aloitettua työtä.	Lv 2014-2015 ja lv 2015-2016 (jatkovaa toimintaa)
	2. Yhdenvertaisuus: koulumme jokainen opiskelija kokee tulevansa hyväksytyksi sellaisena kuin on	2. Opettajat yrittävät vaikuttaa sekä näkyvästi että huomaamattomasti opiskelijoiden asenteisiin sekä tunnistavat ennakolta hankalia tilanteita ja keksivät niille ratkaisuja	Lv 2014-2015 ja lv 2015-2016 (jatkovaa toimintaa)
	3. Henkilökunnan kokema tasa-arvo	3. a) Opettajakokouksessa keskustellaan asiasta ja etsitään parhaita toimintamalleja b) Mies- ja naisopettajien lisätöiden jakautumisen tasa-arvoisuus tutkitaan	Syyslukukausi 2014 Lv 2014-2015
	4. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan	4. Tasa-arvosuunnitelma päivitetään uuden mittarin (vast.) avulla joka kolmas lukuvuosi	Lv 2015-2016